

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	10
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	10
1.4 ขอบเขตการวิจัย	10
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	11
1.6 การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัย	11
1.6.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
งานศึกษา “ความเป็นพลเมือง” ในทางนิติศาสตร์และทางบริหารรัฐกิจ	12
งานศึกษา “ความเป็นพลเมือง” ในทางสังคมศาสตร์	13
1.6.2 การทบทวนแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย	17
แนวคิดความเป็นพลเมือง	17
แนวคิดชาตินิยม	21
แนวคิดชุมชนปฏิบัติ	25
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	28
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	30
1.9 ระเบียบวิธีวิจัย	31
1.10 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2	
ตัวตนของ “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ”	35
2.1	
กำเนิดกลุ่ม “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ”	35
2.2	
การทำงานของ “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ”	39
2.3	
“ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” : คนต่างด้าวในรัฐไทย	41
2.4	
เสียงสะท้อนตัวตนคน “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ”	43
2.5	
วิเคราะห์และสรุปผล	49
บทที่ 3	
บริบททางสังคม การเมืองของรัฐ กับความ(ไม่)เป็นพลเมืองของ “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ”	51
3.1	
ความเป็นพลเมืองในรัฐไทย โดยรัฐไทย เพื่อรัฐไทย	52
3.1.1	
พลเมืองกึ่งไพร่ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์	52
3.1.2	
ความเป็นพลเมืองแบบรัฐนิยมได้ร้มเงาของชาตินิยมเชื้อชาติไทย	56
3.1.3	
พลเมืองคิมิก้านิยม 12 ประการ:มรดกตกทอดของความเป็น พลเมืองแบบกษัตริย์นิยมและรัฐนิยม	58
3.1.4	
ความเป็นพลเมืองแบบ ‘รัฐมาก่อนคน’ กับผลลัพธ์ต่อชนกลุ่มน้อย	63
3.2	
ชนกลุ่มน้อยในรัฐไทย: สถานภาพความเป็นพลเมืองและไม่เป็นพลเมือง กับการต่อสู้ของพวกเขา	65
3.2.1	
กำเนิดและความเป็นพลเมืองของชนกลุ่มน้อยในรัฐไทย	66
3.2.2	
การต่อสู้เรียกร้องสิทธิความเป็นพลเมืองของชนกลุ่มน้อย	72
3.2.3	
“ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” ภายใต้อัตนภาพการความเป็นพลเมืองในรัฐไทย	75
3.3	
วิเคราะห์และสรุปผล	84
บทที่ 4	
“ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” กับ ชุมชนของปฏิบัติการการเป็นพลเมืองไทย	86
4.1	
“ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” ในชุมชนท้องถิ่น	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 “ชุมชนไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” : ปฏิบัติการการเป็นพลเมืองไทยของ ผู้ไร้สัญชาติไทย	93
4.2.1 ร่วมทุกขั้วร้อน : การก่อเกิดไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ	94
4.2.2 ร่วมเรียนรู้ : ปฏิบัติการนิยามความเป็นพลเมืองไทย	96
4.2.3 ร่วมลงแรง : ปฏิบัติการการเป็นพลเมืองไทยทางสังคมและวัฒนธรรม	100
4.2.4 ร่วมลงหลัก : จากกลุ่มกลายเป็นชุมชนไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ	115
4.3 วิเคราะห์และสรุปผล	122
บทที่ 5 บทสรุป วิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา	126
5.1 วิเคราะห์และอภิปรายผล	128
5.2 ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๗	147
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๕ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิยาม “ไทยพลัดถิ่น”)	149
ภาคผนวก ค ประกาศรัฐมนตรี 12 ฉบับ	150
ภาคผนวก ง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑ (ส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๓)	153
ภาคผนวก จ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คำขอพิสูจน์ความเป็น คนไทยพลัดถิ่นใบรับ และหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (ส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิยามความเป็นคนไทยพลัดถิ่น)	154
ประวัติผู้เขียน	156

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย 28
ภาพที่ 1.2	แผนที่ประเทศไทยและจังหวัดพะเยา 31
ภาพที่ 1.3	แผนที่อำเภอเชียงคำและแผนที่อำเภอภูซาง 32
ภาพที่ 2.1	แสดงพื้นที่ระหว่างเขตเชียงคำ-ภูซางฝั่งประเทศไทยกับเขตเมืองคอบ-เชียงฮ่อน ฝั่งประเทศลาว 39
ภาพที่ 2.2	ภาพแผนผังแสดงการทำงาน 3 ขั้นตอนของกลุ่ม “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” 40
ภาพที่ 2.3	ภาพชาวไทลื้อและไทยวน (ผู้อพยพเข้ามายังรัฐไทย) ที่เข้าร่วมกับ ขบวนการต่อต้านลาว (ขตล.) 45
ภาพที่ 2.4	ภาพแสดงผังเครือญาติของนายปู่ด สุดคำหล้า หรือ “อ้ายปู่ด” 48
ภาพที่ 2.5	ภาพสมาชิกกลุ่ม “ไทพลัดถิ่นภาคเหนือ” คนต่างด้าวในรัฐไทยและสังคมไทย 50
ภาพที่ 3.1	สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐนิยม สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม 58
ภาพที่ 3.2	คำนิยม 12 ประการ นโยบายของรัฐบาลทหารยุคหลังเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ.2557 62
ภาพที่ 3.3	ตัวอย่างบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือ “บัตรสีชมพู” 70
ภาพที่ 3.4	ขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในการเรียกร้องในประเด็นปัญหาสถานะบุคคล 73
ภาพที่ 4.1	แผนผังแสดงถึงแผนการดำเนินงานและกิจกรรมของ “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” 101
ภาพที่ 4.2	กิจกรรมพัฒนาอบรมผู้นำ และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ 102
ภาพที่ 4.3	กิจกรรมปลูกป่า และกิจกรรมทอดผ้าป่าพันธุ์พืช 103
ภาพที่ 4.4	กิจกรรมถวายพระพรในหลวง และกิจกรรมเวียนเทียนวันวิสาขบูชา 104
ภาพที่ 4.5	แผนผังแสดงเครือข่ายของ “ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” 106
ภาพที่ 4.6	“ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ” กับปฏิบัติการสร้างเครือข่าย 110
ภาพที่ 4.7	ภาพกิจกรรมงานสืบสานอัตลักษณ์และวิถีชีวิตชาติพันธุ์ไทยลื้อและ ไทยพลัดถิ่นภาคเหนือ 113